Arhitektonsko naslijeđe – Prozori u prošlost, vrata u budućnost

Hajrudinova ćuprija

Postojim četiri stoljeća. Ja sam palača bez prozora, vena kojom teče krv, čvor na konopcu koji ne puca. Ja sam spomenik ispod kojeg žubori zelena rijeka i samo ona zna moju priču. A vi koji ne znate, poslušajte...

Rođen sam u mislima i djelu mimara Hajrudina. Sultani, age i veziri divili su se njegovom neospornom talentu, a on je kroz njihove oči vidio bijele stijene, žubornu rijeku i grad bez mosta. Kada je konačno na konju dojahao iz bijelog svijeta , noseći nacrte i proračune, dugo je posmatrao obale pored plahovite rijeke.

Kada je konačno počeo sa gradnjom, smetala mi je njegova bojažljivost i nesigurnost. Oprezno je gradio moje tijelo dok je počivalo na drvenim skelama , a pri svakom udaru čekića u kamene ploče zadržavao je vazduh u plućima. Čega se, Hajrudine, toliko bojiš – pitao sam ga. Šta izaziva tvoj strah? Zar nisi vidio kako ti se Neretva divi dok pozdravlja radnike koji vise oko moje kičme?

Dok me mjerio i proučavao, ja sam i njemu i gradu obećao – živjet ću zauvijek. Nisam od drveta da mi tijelo truhne od kiše i vjetra niti sam nesiguran i slab da djeca prestaju sa igrom kad naiđu na mene.

Kada me je konačno završio, dugo je posmatrao djelo svojih ruku. Posmatrao ga i divio mu se. Napustio je Mostar ostavljajući mu u amanet velebnu građevinu.

Vrijeme je prolazilo i stotinama godina poslije, dogodilo se ono čega se mimar pribojavao. Pogođen sam velikom željeznom kuglom tvrđom i grubljom od svake alatke. Ona je presjekla moj krvotok i ubila moju dušu. Moje tijelo srušilo se u zelenu rijeku.

Nisam znao da je Neretva ovako hladna, pomislio sam, dok je zadnji tračak svjetla nestajao ispred mojih očiju. Nisam znao ni da je ovako silovita dok gura moj kamen sve dublje u riječno dno. Ničeg više nema. Ni sultana ni bega ni mimara. Ni mostara da zaplače nad mojom sudbinom. Ljudi su se komešali i dozivali iznad moje glave. Da sam imao glasa, vikao bih. Da sam imao srce, prepuklo bi. Mogao sam samo da zatvotim oči i prepustim se vremenu.

Koliko godina je prošlo? U tmini sam osjetio dodire nesigurnih ruka kako me nježno uzdižu sa dna. Govorili su jezikom mimarevim. Dizali su me, ali ovaj put, mogao bih se zakleti, dodirnuo sam nebo. Učvrstili su moje tijelo bez begova i sultana, bez zlatnih kovanica i teretnih konja. Nisam iz zemlje izrastao niti me je gora rodila. Jednostavno, sagrađen sam iz ljubavi i želje. Svojim tijelom ponovo sam spojio dvije kule, dvije obale, dva svijeta.

Moja priča nema kraj. To što sam pogođen ne znači da sam umro i to što me je obgrlila hladna Neretva ne znači završetak. Znam da prkos plahovite rijeke mome zavidi ,a ja iz inata neću da se plašim. Jer, sve dok je dobrih plemenitih ljudi, vjere u budućnost i grada podno Veleža .... bit će i mene.

Ovu ispovijest napisah u spomen mimaru Hajrudinu, sjajnom arhitekti i čovjeku koji je razumio kamen i dušu jednog grada.